

Таблиця 9.(Витяг). Дисертації кандидатів філософських наук А.Бойка і О. Матвієнко

Бойко А. Феномен маси як атрибут суспільства і культури (29. 06. 2016)	Матвієнко О. Краса як атрибут природи і культури (30.06. 2016 р.)
<p>с.104-105 У трактаті «Про свободу» Дж. Ст. Мілль зазначав, що тиранія суспільства перевищує будь-яку іншу тиранію, оскільки не залишає жодної лазівки, щоб вислизнути. Вона вростає значно глибше в життя, поневолюючи саму душу.</p> <p>Захист від політичної тиранії є недостатнім: необхідно вберегтися ще й від тиранії суспільної думки. Якщо не гарантована абсолютна свобода точок зору, то суспільство невільне. Людині за самою її натурою притаманна властивість нав'язувати свої погляди. При цьому кількість незгодних не має значення.</p> <p>Забороняти неортодоксальні погляди не лише несправедливо, а й вочевидь шкідливо, оскільки це позбавляє людство можливості дізнатися про ідеї, які можуть виявитися потенційно вірними, креативними, евристичними.</p> <p>Оскільки життєвий досвід кожної людини обмежений, то їй доступна лише частина істини. Відтак, стверджувати про істинність фундаментальних процесів і тенденцій не може ні окрема людина, ні суспільство в цілому. Якщо навіть епоха помиляється, то що вже говорити про того чи іншого індивіда.</p> <p>Історія знає безліч точок зору, котрі спочатку вважалися бездоганними, а насамкінець виявилися безглуздими. А часто буває навпаки: ідея зароджується як ересь, а помирає як трюїзм. Вже хоча б з цієї простої причини дискусії повинні бути абсолютно вільними.</p> <p>Дж. Ст. Мілль застерігав від сліпого запозичення догм, наголошуючи, що істина потребує «повноцінних чесних і прозорих дискусій». Лише відбиваючи перманентні атаки опонентів, вона може розвиватися і набирати сили. Якщо ж поблизу немає ворога, то захисники істини засипають на своїх постах. Загалом же свобода думки і слова необхідна з трьох причин: 1) замовчувана точка зору може бути вірною, а ми, придушуючи її, безпідставно претендуємо на непогіршеність; 2) замовчувана точка зору може бути істинною частково, а оскільки панівна в суспільстві точка зору рідко є абсолютною істиною, то істину можна знайти лише у спосіб порівняння протилежних поглядів; 3) навіть якщо панівна точка зору є абсолютною істиною, вона перетворюється на догму і упередженість, якщо час від часу не складає іспитів вільною дискусією.</p>	<p>с.152-153 У трактаті «Про свободу» Дж. Ст. Мілль зазначав, що тиранія суспільства перевищує будь-яку іншу тиранію, оскільки не залишає жодної лазівки, щоб вислизнути. Вона вростає значно глибше в життя, поневолюючи саму душу.</p> <p>Захист від політичної тиранії є недостатнім: необхідно вберегтися ще й від тиранії суспільної думки. Якщо не гарантована абсолютна свобода точок зору, то суспільство невільне. Людині за самою її натурою притаманна властивість нав'язувати свої погляди. При цьому кількість незгодних не має значення.</p> <p>Забороняти неортодоксальні погляди не лише несправедливо, а й вочевидь шкідливо, оскільки це позбавляє людство можливості дізнатися про ідеї, які можуть виявитися потенційно вірними, креативними, евристичними.</p> <p>Оскільки життєвий досвід кожної людини обмежений, то їй доступна лише частина істини. Відтак, стверджувати про істинність фундаментальних процесів і тенденцій не може ні окрема людина, ні суспільство в цілому. Якщо навіть епоха помиляється, то що вже говорити про того чи іншого індивіда.</p> <p>Історія знає безліч точок зору, котрі спочатку вважалися бездоганними, а насамкінець виявилися безглуздими. А часто буває навпаки: ідея зароджується як ересь, а помирає як трюїзм. Вже хоча б з цієї простої причини дискусії повинні бути абсолютно вільними.</p> <p>Дж. Ст. Мілль застерігав від сліпого запозичення догм, наголошуючи, що істина потребує «повноцінних чесних і прозорих дискусій». Лише відбиваючи перманентні атаки опонентів, вона може розвиватися і набирати сили. Якщо ж поблизу немає ворога, то захисники істини засипають на своїх постах. Загалом же свобода думки і слова необхідна з трьох причин: 1) замовчувана точка зору може бути вірною, а ми, придушуючи її, безпідставно претендуємо на непогіршеність; 2) замовчувана точка зору може бути істинною частково, а оскільки панівна в суспільстві точка зору рідко є абсолютною істиною, то істину можна знайти лише у спосіб порівняння протилежних поглядів; 3) навіть якщо панівна точка зору є абсолютною істиною, вона перетворюється на догму і упередженість, якщо час від часу не складає іспитів вільною дискусією.</p>
<p>С.156-157 Масова культура постає новою системою управління і маніпулювання свідомістю, інтересами і потребами, споживчим попитом, ціннісними орієнтаціями і поведінковими стереотипами, що в кінцевому рахунку прирівнюється до репрезентації її ідеологічної і соціальної лояльності існуючому порядку. Як влучно зауважив Е. Фромм, «гіпнотичні методи, які використовуються в рекламі й політичній пропаганді, істотно загрожують психічному здоров'ю, особливо виразному і</p>	<p>С.172-173 Масова культура постає новою системою управління і маніпулювання свідомістю, інтересами і потребами, споживчим попитом, ціннісними орієнтаціями і поведінковими стереотипами, що в кінцевому рахунку прирівнюється до репрезентації її ідеологічної і соціальної лояльності існуючому порядку. Як зазначив Е. Фромм, «гіпнотичні методи, які використовуються в рекламі й політичній пропаганді, істотно загрожують психічному здоров'ю, особливо виразному і критичному</p>

критичному мисленню та емоційній незалежності. У мене немає сумнівів у тому, що ретельні дослідження доведуть: вживання наркотиків значно менше шкодить здоров'ю, ніж різні методи «промивання мізків» від підпорогових навіювань до таких напівгіпнотичних прийомів, як постійне повторювання або відволікання від раціонального мислення засобом закликів до сексуальної насолоди» [289, с. 363].

Істотною характерною ознакою сучасного суспільства масового споживання і його маніпулятивних технологій спокуси є та особливість, що «вперше в історії задоволення потреби в насолоді не є привілеєм меншості, а стає доступним для все більшої частини населення. Втім, чи може досягнення насолоди (як пасивний афект на противагу активному) бути прийнятною відповіддю на виклик проблеми існування людини – ось те питання, яке постає нині, під час найбільш масштабного соціального експерименту. В індустріальних країнах цей експеримент уже дав негативну відповідь на сформульоване запитання» [289, с. 195].

мисленню та емоційній незалежності. У мене немає сумнівів у тому, що ретельні дослідження доведуть: вживання наркотиків значно менше шкодить здоров'ю, ніж різні методи «промивання мізків» від підпорогових навіювань до таких напівгіпнотичних прийомів, як постійне повторювання або відволікання від раціонального мислення засобом закликів до сексуальної насолоди» [291, с. 263].

Істотною характерною ознакою сучасного суспільства споживання і його маніпулятивних технологій спокуси є та особливість, що «вперше в історії задоволення потреби в насолоді не є привілеєм меншості, а стає доступним для все більшої частини населення. Втім, чи може досягнення насолоди (як пасивний афект на противагу активному) бути прийнятною відповіддю на виклик проблеми існування людини – ось те питання, яке постає нині, під час найбільш масштабного соціального експерименту. В індустріальних країнах цей експеримент уже дав негативну відповідь на сформульоване запитання» [291, с. 195].